

פרק כה'

<p>שכרו של פנחס : לבקש מהתלמידים לאתר את שתי ה"מתנות" שנתן הקב"ה לפנחס : "ברית שלום" ו"ברית כהנת עולם". לשיקול דעת המורה כיצד להסביר ברכות אלו, אשר נאמרו בהם פירושים רבים :</p> <p>"ברית שלום" : טובה כללית שמחזיק לו הקב"ה (רש"י), אריכות ימים (ספורנו), הגנה ממשפחות זמרי וכזבי (אבן עזרא, חזקוני). אפשר לבאר בדרך נוספת על פי הנצי"ב, שהמעשה החריג של קנאה לשם שמים לא יפגע באופיו הנוח ורודף השלום של הכהן : "ברכו במידת השלום שלא יקפיד ולא ירגיז, ובשביל כי טבע המעשה שעשה פנחס להרוג נפש בידו היה נותן להשאיר בלב רגש עז גם אחר כך, אבל באשר היה לשם שמים, משום הכי באה הברכה שיהא תמיד בנחת ובמידת השלום" (נצי"ב, פירוש "העמק דבר")</p> <p>"ברית כהנת עולם" : שזרעו יהיו כהנים גדולים (אבן עזרא), שיתמנה פנחס עצמו לפי שעד כה "לא ניתנה הכהונה אלא לאהרן ולבניו" (רש"י), שלא יכלה זרעו "לעולם" (רלב"ג)</p> <p>"פנחס בן אלעזר בן אהרן" אפשר לצייר תרשים משפחה של משפחת אהרן. פעמיים בפרשה מיוחס פנחס לאביו ולזקנו "פִּינְחָס בֶּן-אֶלְעָזָר בֶּן-אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן" (פס' ז, יא) וניתן ללמוד מכך על התייחסות וקשר לבית האב ולערכיו.</p> <p>קנאותו של פנחס 1. ילדים מכירים את המושג "קנאיי" במשמעות מסוימת. כדי להבהיר את ההבדל בין "לקנא ב" לבין "לקנא ל" אפשר לבקש מהתלמידים להיזכר בדוגמאות קודמות מהתורה : "ויקנאו בו פלשתים" (בראשית 27, יד) או "ויקנאו בו אחיו" (בראשית 29, יא) ולהשוות לדברי משה ליהושע "המקנא אתה ליי" (במדבר 24, כט). מההשוואה נבין את ההבדל "לקנא ב" הוא מרמור ותסכול בגלל יתרון שיש לאדם אחר, ואילו "לקנא ל" פירושו הגנה בלהט ובכלל אמצעי על כבודו של אדם, או על קיומו של רעיון. 2. הקנאות היא ענין מורכב,</p>	<p>א-טו : חטא פעור : בחנייתם בשטים הסמוכה לארץ מואב חטאו חלקים מהעם בחטא כפול וחמור של זנות ועבודה זרה. אנשים מבני ישראל נצמדו לבנות מואב, והן היטו אותם אחרי עבודה זרה – בעל פעור ; משה דן את החוטאים למיתה, אך אחד מנשיאי העם ("איש" - לשון גדולה, ולהלן נקרא "נשיא בית אב לשמעוני") התריס במעשה החטא כנגד ה', כנגד משה, וכנגד "כָּל יַעֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִמָּה בְּכִים פָּתַח אֶהָל מוֹעֵד".</p> <p>מעשה פנחס : פנחס, בנו של אלעזר ונכדו של אהרן, מקנא לכבוד ה' ומעניש לעיני כל את החוטאים המתריסים ; בכך עצר פנחס את מגפה קשה, שבאה כעונש על חטא פעור ובה נהרגו 24 אלף איש.</p> <p>השכר : פנחס מקבל שכר על שקינא לכבוד ה' והציל את עם ישראל מכליה ; שכרו הוא : "ברית שלום" ו"ברית כהנת עולם" ; זיהוי המוכים כאנשים חשובים ובעלי מעמד – זמרי "נשיא בית אב" וכזבי שהיתה ביתו של צור, ראש שרי מדין ("להודיע שבוהו של פינחס שאע"פ שזה היה נשיא לא מנע את עצמו מלקנא לחילול השם - רש"י)</p> <p>טז-יח : הציווי "לצרור" את המדיינים על עצתם ומעשיהם בהחטאת ישראל בחטא פעור ובמעשי כזבי בת צור ("צרור" לנהוג בהם יחס כאל אויבים, כמו : "איש צר ואויב")</p>	<p>כה</p>
---	--	------------------

ג "ברית כהנת עולם"
שאלת רש"י על שכרו של פנחס, ותשובתו

<p>ועל המורה לשקול אם ועד כמה יתפתח הדיון בכיתה. פנחס קיבל שכר טוב על שהציל את עם ישראל, וגם מתתיהו החשמונאי העמיד את האומה כאשר קינא לכבוד ה' במודיעין, ואולם קנאות יכולה לזרוע מחלוקת, הרס וחורבן, וגדולה מעלת האהבה ורדיפת השלום, כפי שמופיע באינספור מקורות. יש לשמר את הדיון במישור תיאורטי- ערכי, ורחוק מכל תרגום או השלכה למציאות מעשית.</p>			
---	--	--	--